Motion till riksdagen 1987/88:Fi416

av Olle Westberg m. fl. (s)

om statsmakternas granskning av Systembolaget och AB Vin- och Spritcentralen

Vid riksdagsbehandling av konstitutionsutskottets betänkande 1987-05-31 bifölls regeringens förslag (prop. 1986/87:99) att låta riksdagens revisorer och RRV granska alkoholmonopolens verksamhet.

Riksdagens revisorer skulle därvid huvudsakligen granska de förhållanden som hänger samman med företagens samhälleliga uppgifter och särskilda verksamhetsbetingelser, såsom monopolställning, beroende av statlig finansiering m. m. (dep. chefen sid 47). RRV:s granskning avser traditionell förvaltningsrevision.

Alkoholbolagens styrelser består traditionellt av förtroendevalda utsedda av de fyra största riksdagspartierna, tjänstemän från finansdepartementet resp. socialdepartementet samt representanter från näringslivet m. fl.

Revisionen i bolagen består av fem revisorer och fem suppleanter. Utöver två auktoriserade revisorer, jourhavande revisorn och hans suppleant, består revisionen av förvaltningsrevisorer från RRV alternativt finansdepartementet samt av sex av riksgäldsfullmäktige utsedda förtroendevalda från de fyra största politiska partierna.

Den revision som bolagens auktoriserade revisorer utför enligt aktiebolagslagen och den särskilda instruktionen för den jourhavande revisorn omfattar inte bara räkenskaps- och bokslutsgranskning utan även granskning av styrelsens och verkställande ledningens förvaltning. Vidare har jourhavande revisor att, i särskilda yttranden till chefen för finansdepartementet, ange "— — — huruvida enligt jourhavande revisorns mening bolagets förbindelser mot staten blivit vederbörligen uppfyllda ävensom huruvida genom någon förvaltningsåtgärd eller något beslut statens eller det allmännas intresse trätts för när."

En väsentlig förutsättning för regeringens förslag var att de föreslagna åtgärderna inte skulle försämra de statliga bolagens kommersiella betingelser. AB Vin- och Spritcentralen har, utöver monopolverksamhet, en betydande och växande export, och dotterbolaget Kemetyls verksamhet bedrivs i konkurrens och efter företagsekonomiska principer.

Alkoholbolagen har primärt inga alkoholpolitiska uppgifter. Bolagen har att anpassa sina verksamheter efter rådande alkoholpolitik och utforma verksamheterna så att de står i överensstämmelse med denna.

Priset på monopolbolagens produkter i konsumentledet styrs i allt vä-

sentligt genom riksdagsbeslut avseende dryckesskattens utformning och storlek. Bolagens pris fastställes efter självkostnadskalkylering.

För kontakten mellan respektive bolag och riksdagen har det parlamentariska inslaget i revisionen visat sig ha stor betydelse. Det är därför av vikt att revisioner även framdeles kommer att bestå av bl. a. representanter från riksdagspartierna.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att vid en eventuell omorganisation av revisionen i Systembolaget och AB Vin- och Spritcentralen det parlamentariska inslaget bibehålles.

Stockholm den 26 januari 1988

Olle Westberg (s)

Anita Johansson (s) *Wivi-Anne Radesjö (s)*